

جمعیت استان اصفهان طبق آخرین سرشماری رسمی در سال ۱۳۹۰ برابر با ۴/۸۷۹/۲۵۶ نفر بوده که ۸۳/۵ درصد آن در نقاط شهری و بقیه در نقاط روستایی و عشایری سکونت داشته‌اند. در این سال شهرستان‌های اصفهان، کاشان، خمینی شهر و نجف‌آباد به ترتیب پرجمعیت‌ترین و شهرستان‌های خوانسار و چادگان به ترتیب کم‌جمعیت‌ترین شهرستان‌های استان بوده‌اند.

شکل ۲۲-۲ نقشه تراکم نسبی جمعیت شهرستان‌های استان (سال ۱۳۸۵)

استان اصفهان در سه دهه گذشته به واسطه تحولات اقتصادی ناشی از سرمایه‌گذاری‌های بزرگ ملی و توسعه یافتگی، جمعیت غیربومی قابل توجهی را از سایر استان‌ها و حتی کشورهای دیگر به سوی خود جذب کرده است. به علاوه، رشد تولید محصولات کشاورزی و وجود خدمات نسبتاً مناسب در تمامی زمینه‌ها از مهم‌ترین عوامل رشد جمعیت استان بوده است. تردیدی نیست که این عوامل در کنار افزایش طبیعی به رشد سریع جمعیت استان کمک کرده است. میانگین رشد جمعیت استان طی دهه ۸۵-۱۳۷۵ برابر با ۱/۵ درصد بوده است. جمعیت موجود در استان اصفهان در تمامی نواحی به یک میزان پراکنده نشده‌اند. برخی از نواحی استان با وجود مساحت نه چندان زیاد، جمعیت زیادی را در خود جای داده‌اند؛ چرا؟

برای مطالعه

جدول ۲-۲- جمعیت و نرخ رشد جمعیت استان اصفهان به تفکیک مناطق شهری و روستایی طی سال‌های ۸۵-۱۳۵۵

سال	جمعیت (هزار نفر)			میانگین رشد جمعیت (درصد)		
	شهری و روستایی	شهری	روستایی	سال	شهری و روستایی	شهری
۱۳۵۵	۲۱۵۸	۱۴۹۱	۶۶۷	-	-	-
۱۳۶۵	۳۲۷۸	۲۳۴۶	۹۳۲	۱۳۵۵-۶۵	۴/۲۷	۴/۶۳
۱۳۷۵	۳۹۲۳	۳۱۲۵	۷۷۱	۱۳۶۵-۷۵	۱/۸۱	۲/۲۰
۱۳۸۵	۴۵۵۹	۳۷۹۹	۷۶۰	۱۳۷۵-۸۵	۱/۵۱	۱/۸۸

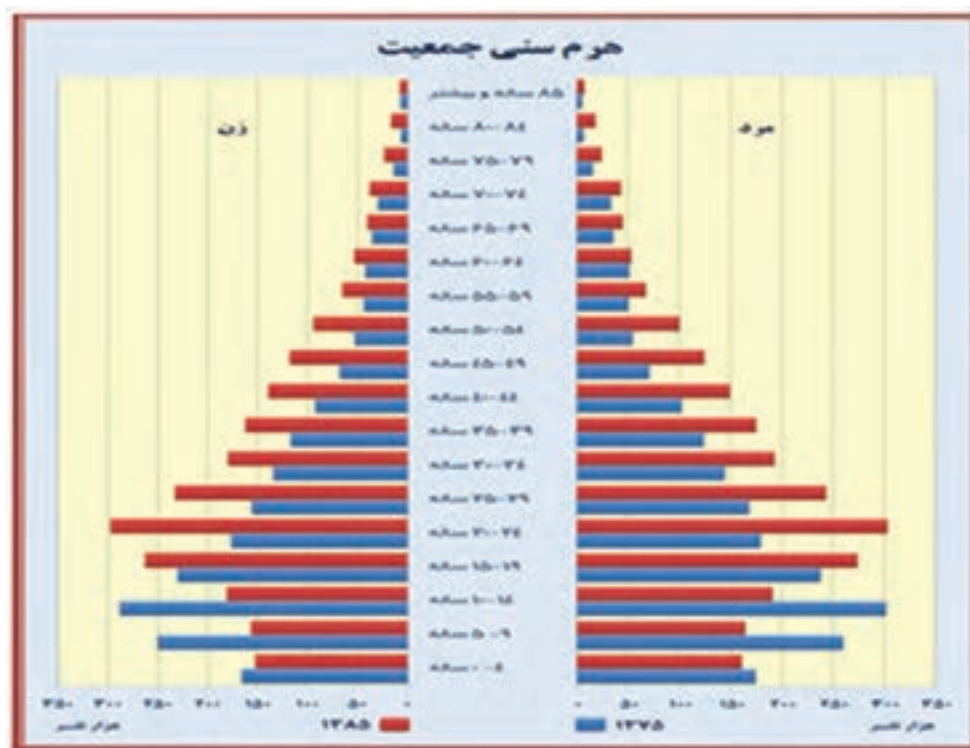
جدول ۲-۳- پیش‌بینی جمعیت استان اصفهان و شاخص‌های عمده از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰

سال	جمعیت (هزار نفر)	نسبت جنسی	میانگین سنی	میانگین رشد سالیانه
۱۳۸۵	۴۵۵۹	۱۰۵	۲۶/۴	-
۱۳۹۰	۴۸۲۶	۱۰۴/۸	۲۹	۱/۱۴
۱۳۹۵	۵۱۱۴	۱۰۴/۶	۳۱/۷	۱/۱۷
۱۴۰۰	۵۳۷۱	۱۰۴/۴	۳۴/۵	۱/۰۰

ساختمان سنی و جنسی جمعیت در استان

جمعیت استان اصفهان برخلاف سال‌های ۶۵-۱۳۵۵ که روند روبه‌رشد داشته و تا ۴۴ درصد افزایش یافته، از سال ۱۳۶۷ روبه‌کاهش رفته و در سال ۱۳۷۵ به ۳۶/۷ درصد و در سال ۱۳۸۵ به ۲۲ درصد رسیده است که این مسأله در آینده مشکلاتی را به دنبال خود داشت از جمله می‌توان به برهم خوردن تعادل جمعیتی در استان اشاره کرد.

اگر سیاست کنترل جمعیت در استان ادامه پیدا کند، جمعیت استان به تدریج دچار پیری خواهد شد و در نهایت مشکلات دیگری دربرخواهد داشت. اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی استان به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت

شکل ۲۳-۲- هرم سنی جمعیت استان اصفهان (مقایسه سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۷۵)

کند. زیرا این پدیده مانعی اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی استان خواهد بود.

شکل ۲۳-۲ هرم سنی جمعیت استان در سال‌های ۸۵ - ۱۳۷۵ را نشان می‌دهد. قاعده هرم سنی استان ما مانند بسیاری از استان‌های کشور، پهن است، اما سیاست‌های کنترل جمعیت سبب شد که تعداد مولید و نرخ رشد جمعیت کاهش یابد اگر این روند ادامه یابد به تدریج با کاهش جوانان و کم شدن نیروی فعال استان، در سال‌های آینده با پیری جمعیت مواجه خواهیم بود که یکی از آثار آن کاهش نیروی فعال استان است. به نظر شما پیری جمعیت چه پیامدهای منفی برای وضعیت اقتصادی و اجتماعی استان در پی خواهد داشت؟

فعالیت گروهی ۸-۲ ✓

۱- با توجه به هرم سنی، ویژگی‌های جمعیتی استان اصفهان را در دو دهه ۸۵ - ۱۳۷۵ با یکدیگر مقایسه

کنید.

شکل ۲۴-۲- انبوهی جمعیت در میدان امام (نقش جهان) اصفهان

مهاجرت

مهاجرت در استان اصفهان به دو شکل، مهاجرت‌های داخل استانی و مهاجرت‌های خارج استانی، انجام می‌گیرد. در طول سال‌های ۸۵ - ۱۳۷۵ در استان ما مجموعاً بیش از چهارصد هزار نفر محل سکونت خود را ترک و در محلی غیر از اقامتگاه قبلی خود ساکن شده‌اند؛ از این تعداد، ۵۳ درصد از استان خارج شده‌اند و بقیه بیشتر از روستاها به مناطق شهری مهاجرت کرده‌اند. همچنین، در این مدت بیش از ۵۴۰ هزار نفر به استان ما مهاجرت کرده که ۶/۵ درصد آن از خارج از کشور بوده‌اند که در نتیجه، استان ما را به صورت یکی از مهاجرپذیرترین استان‌های کشور درآورده است. عمده این مهاجران برای یافتن کار به استان اصفهان می‌آیند.

بیشتر بدانیم

بررسی وضعیت مهاجرت به استان اصفهان نشان می‌دهد که به ترتیب بیشترین مهاجران به استان از استان تهران ۲۲ درصد، خوزستان ۲۱ درصد، چهارمحال بختیاری ۲۱ درصد، فارس ۷ درصد و لرستان ۴ درصد بوده است. خارج شدگان از استان نیز بیشتر به استان‌های تهران، خوزستان، چهارمحال بختیاری و فارس مهاجرت کرده‌اند (۳۵ درصد به تهران، ۹ درصد خوزستان، ۸ درصد به چهارمحال بختیاری، ۷ درصد به فارس و ۴ درصد به یزد).

جغرافیای انسانی استان

با آن که در طول سال‌های ۸۵ - ۱۳۴۵ استان اصفهان همواره مهاجرپذیر بوده است اما مقایسه شهرستان‌های مختلف نشان می‌دهد که وزن آنها در پذیرش مهاجر یکسان نیست. در فاصله سال‌های ۸۵ - ۱۳۷۵ شهرستان برخوار و میمه بیشترین مهاجرپذیری را به خود اختصاص داده و البته سایر مناطق صنعتی استان نیز عمدتاً مهاجرپذیر بوده‌اند. در مقابل، مناطق کوهستانی (به‌ویژه فریدون‌شهر و فریدن) و مناطق حاشیه بیابان و کویر مهاجرفرست بوده‌اند؛ چرا؟

شکل ۲۵-۲- نقشه میزان مهاجرت بین شهرستان‌های استان

برای مطالعه

جدول ۴-۲- جمعیت استان اصفهان برحسب جنس و وضعیت سکونت - سال ۱۳۹۰

روستایی	شهری	جمع			جمع کل
		زن	مرد	جمع	
نام شهرستان	جمع	جمع	جمع	جمع	
استان اصفهان	۳۷۹۸۷۲۸	۲۲۲۳۸۵۷	۲۳۳۵۳۹۹	۴۵۵۹۲۵۶	۷۵۸۸۹۰
اصفهان	۱۷۸۸۵۶۷	۹۶۸۶۰۲	۱۰۱۹۷۴۰	۱۹۸۶۵۴۲	۱۹۷۹۷۵
اردستان	۲۷۲۲۹	۲۲۱۳۸	۲۲۵۷۱	۴۴۷۰۹	۱۷۴۱۰
دهاقان	۱۶۹۳۴	۱۷۳۷۳	۱۷۸۱۱	۳۵۱۸۴	۱۸۲۵۰
چادگان	۱۲۵۳۶	۱۷۳۸۱	۱۷۰۹۵	۳۴۴۷۶	۲۱۹۰۲
تیران و کرون	۲۳۶۰۴	۳۲۰۸۳	۳۲۳۸۶	۶۴۴۶۹	۴۰۸۰۵
آران و بیدگل	۷۶۶۳۵	۴۴۳۶۴	۴۶۱۲۸	۹۰۴۹۲	۱۳۸۵۶
مبارکه	۱۰۶۱۰۹	۶۴۶۳۱	۷۰۳۰۷	۱۳۴۹۳۸	۲۸۸۲۹
لنجان	۱۹۱۸۲۰	۱۱۰۵۹۴	۱۱۶۱۶۲	۲۲۶۷۵۸	۳۴۹۳۶
گلپایگان	۶۵۶۵۷	۴۱۴۰۹	۴۲۶۷۲	۸۴۰۸۱	۱۸۴۲۴
کاشان	۲۷۲۹۰۳	۱۴۷۶۲۹	۱۵۵۰۰۸	۳۰۲۶۳۷	۲۹۷۳۴
شهرضا	۱۱۵۲۵۰	۶۹۰۶۲	۷۴۸۴۱	۱۴۳۹۰۳	۲۸۵۱۸
فلاورجان	۱۴۵۵۹۶	۱۱۱۸۳۸	۱۲۰۸۰۶	۲۳۲۶۴۴	۸۷۰۴۸
فریدون شهر	۱۸۸۷۷	۲۰۱۲۷	۱۹۲۷۰	۳۹۳۹۷	۲۰۵۱۵
فریدن	۳۸۳۸۰	۴۲۱۶۰	۴۱۵۲۹	۸۳۶۸۹	۴۴۷۹۸
سمیرم	۳۶۹۸۹	۳۶۳۳۱	۳۶۷۱۴	۷۳۰۴۵	۲۵۱۶۸
خمینی شهر	۲۷۷۵۴۲	۱۳۷۵۸۲	۱۴۹۶۸۳	۲۸۷۲۶۵	۹۷۲۳
برخوار و میمه	۲۴۱۵۸۴	۱۳۶۱۸۶	۴۳۵۹۲	۲۷۹۷۷۸	۳۸۱۹۴
نطنز	۳۰۲۳۲	۲۱۷۷۷	۲۲۷۷۴	۴۴۵۵۱	۱۴۳۱۹
نجف آباد	۲۵۳۷۵۵	۱۳۸۴۱۹	۱۴۴۰۱۱	۲۸۲۴۳۵	۲۸۶۷۵
نائین	۳۷۱۴۶	۲۷۸۲۲	۲۷۹۳۳	۵۵۷۵۵	۱۸۶۰۹
خوانسار	۲۱۳۱۳	۱۶۳۴۹	۱۶۱۶۶	۳۲۵۷۵	۱۱۲۰۲